

බුදුන්වහන්සේ

පළමුවෙනි පරිච්ඡේදය

ශාකාමුනිවරයාණෝ

I

බුදුන්වහන්සේගේ ජීවිත කථාව

1. හිමාලයේ දකුණුදිග කඳුපාමුල්වලින් ගලා හැලෙන රෝහිණි ගංගාධාරය අද්දර ශාකාචංශිකයෝ වාසය කළහ. ඔවුන්ගේ රජ කිරුළ දරන සුද්ධෝදන ගෞතම රජතුමා සිය රජදහන කපිලවස්තු පුර ආරම්භ කරන්නේ රාජමාලිගා තනා අර්ථයෙන් හා දැහැමින් ජනයා පාලනය කෙළේය.

අග මෙහෙසිය මහාමායා දේවී වූවාය. ඕ සුදොවුන් රජුගේ මාමා කෙනෙකුගේ දියණියක් වූවා අසල්වැසි ශාකාචංශික රාජ පරම්පරාගත කාන්තාවක් වූවාය.

විසි අවුරුද්දක් තුළ දරුවන් නො ලද්දේ එක් රාත්‍රියක මහාමායා දේවී තොමෝ අරුම පුදුම සිහිනයක් දුටුවාය. සුදු ඇත්පැටවකු ඇයගේ දකුණු ඇලයෙන් කුස තුළට ඇතුළු වනු සිහිනෙන් දුටු ඕතොමෝ නොබෝ දිනකින් ගැබ්නියක වූවාය. රජතුමා ද රාජචංශිකයෝ ද නොඉවසිල්ලෙන් රජ කුමරකුගේ උපත බලාපොරොත්තු වූහ. වාරිත්‍රානුකූලව කුමරිය ප්‍රථම දරු ප්‍රසූතිය සඳහා

දෙමව්පියන් ළඟට යන්නී උණුසුම් වසන්තයේ ලුම්බිණි උද්‍යානයේ මී විවේක ගත්තාය.

අශෝක පුෂ්පයෝ ඇය සඳහා ම විකසිත වූවෝය. හද පුරා උදම්වන ඇය විකසිත වූ අශෝක පුෂ්පයන් දැක උදම්වන්නී දකුණු අතින් පුෂ්පයක් නෙලා ගැනීම පිණිස අත්ත ස්පර්ශ කරන්නී කුමරා බිහි කළාය. ඇය සතුටින් පිරි සැමගේ ආශීර්වාද ලැබුවාය. ළදරු කුමරාගේ උපත ඇසූ දෙවිදේවතාවෝ ද මිහිකත ද සතුටු කඳුළු සැළවුවෝය. ඒ අමරණීය දිනය අප්‍රේල් මස 08 වැනි දින විය.

සතුටින් උදම් වන රජකුමා දරුවාට සිද්ධාර්ථ යැයි නම් කැබිය. සියලු ප්‍රාර්ථනා සම්පත් ඉෂ්ට වූයේය යනු එහි තේරුම විය.

2. රජමාලිගාවේ සතුටු කාලය නිමේෂයකින් දුක්බර සමයට පත්වූයේ මහාමායා දේවියගේ මරණය නොබෝ දිනකින් සිදුවීමෙනි. ඇගේ බාල නැගණිය මහා ප්‍රජාපතී දේවිය කුමරාගේ සුළුමව් වන්නී කුමරා රැක බලා ගත්තාය.

අසිත තවුසා රජමාලිගයේ ප්‍රීතිජනක පුවත අසා මාලියගට පැමිණෙන්නේ රජු ඔහුට කුමරා පෙන්වීය. හේ අනාගත වදන් පවසමින් "මේ කුමරා මාලිගයේ විසුවහොත් සක්විති රජ වේ. එහෙත්

මාලිගයෙන් බැහැර ගියහොත් හේ බුදුබව ලබා සකල ලෝකයාට සේවය කරන්නේ යැයි පැවසීය.”

පළමුව රජතුමා ඒ පුවත අසා සතුටු වී සිය එකම පුතු මාලිගය හැරයාම ගැන බොහෝ සේ කණගාටු වූයේය.

උන්වහන්සේ අවුරුදු හතේ දී අවිආයුධ හරඹ ඉගෙන ගත්තේ නමුත් ඔහුගේ සිතුවිලි ස්වභාවිකව වෙනත් දෙයකට යොමු විය. එක් වසන්ත දිනක සිය පියාණන් සමඟ මාලිගයෙන් බැහැර යන්නේ කෙත්වතු අද්දර විවේක ගනිමින් ගොවියෙකු කුඹුරු හානි දෙස බලා සිටියේය. ඝණයකින් නගුල මතු පිටට එන පස් පිඩැල්ලේ රැඳෙන පණුවන් ගිලදමන කුරුල්ලන් දුටු කුමරා “අහෝ මෙලොව වසන සැමදෙනා ඔවුනොවුන් මරමින් ජීවත් වන්නෝ දැයි?” තමාටම කියා ගත්තේය.

උපත ලත් වහාම මවගේ මරණයෙන් තනි වූ කුමරාට මේ කුඩා සතුන්ගේ බේදවාචකය තදින් බලපෑවේය. ඔහුගේ වැඩිමත් සමඟ මෙම ආධ්‍යාත්මික තුවාලය කුඩා ගසක කැළලක් ලෙසින් වර්ධනය විය. මිනිස් ජීවිතයේ දුක ඔහුගේ මනසේ වඩ වඩාත් කා වැදුණි. තවුසාගේ අදහස් මෙනෙහි කරන රජු සිය පුත් කුමරා සතුටු කිරීමට සෑම ප්‍රයත්නයක්ම දැරුවේය. රජු පුත් කුමරාට විවාහ යෝජනාවක් පිළිබඳ සිතුවේය. මහාමායා දේවියගේ සහෝදර දෙවිදහ රාජවංශික

සුප්‍රබුද්ධ රජුගේ දියණිය වන යසෝධරා කුමරිය දහනව හැවිරිදි කුමරාට පාවා දෙන ලදී.

3. දස අවුරුද්දක් තුළ වසන්ත, සරත් හා වස්සාන සෘතුවලට උචිත මාලිගා සාදා නැටුම් වැයුම් මධ්‍යයේ තරුණ කුමරා සැප විඳින්නේ, නිතරම සත්‍ය මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ වින්දනය කුමක්දැයි මෙනෙහි කිරීමට පුරුදු විය.

“රජ මාලිගයේ සැප, මේ සැපවත් සිරුර, මේ තරුණ භාවයෙන් මට ඇති පල කුමක් ද?” කුමරා කල්පනා කළේය. කවදා හෝ අප ලෙඩ වේ. වයසට පැමිණේ. මරණයෙන් ගැලවීමක් නැත. තරුණ භාවය නිසා උදම්වීම නිරෝගී භාවය නිසා උදම් වීම ජීවිතය නිසා උදම් වීම ප්‍රඥාවන්තයෝ හෙලා දකිති.

ජීවත්වීමට ප්‍රයත්න දරන මිනිසා වටිනා දෙයක් සාමාන්‍යයෙන් සොයන්නේය. බලන විධි දෙකකි. එනම් හරි සහ වැරදි ආකාරයෙනි. යමෙක් වැරදි මග ඔස්සේ බලන්නේ නම් ඔහු ලෙඩ වීම, මහළු වීම සහ මරණය නොවැලැක්විය හැකි ලෙස තේරුම් ගනී. නමුත් ඔහු එහි විරුද්ධ පැත්ත සොයයි.

ඔහු හරි ආකාරයෙන් බලන්නේ නම් ලෙඩ වීමේ, මහළු වීමේ හා මරණයේ සත්‍යතාව හඳුනා ගන්නේය. ඒ තුළින් සියළු දුක් ඉක්මවා

ගිය තත්ත්වය ඔහු සොයයි. “මගේ කාමභෝගී ජීවිතයේ මා වැරදි අයුරින් බලන බව පෙනේ.”

4. කුමරාගේ සිතේ හටගත් අධ්‍යාත්මික අරගලය වයස 29 දී එකම පුත් රාහුල කුමරාගේ උපත ලබන තුරු පැවතුණි. මේ සිදුවීම්වල උපරිමයට පැමිණිවිට රජ මාලිගයෙන් බැහැර යාමට අධිෂ්ඨාන කර ගත්තේය. සත්‍ය සෙවීමේ අධිෂ්ඨානයෙන් තවුස් බව රැකීමට එක් දිනක රාත්‍රී රජවාසලින් ඡන්ත රියදුරු ද කැටුව කන්ඵක සුදු අසු පිට බැහැර ගියේය.

ඔහුගේ අසතුව අවසන් නොවීය. බොහෝ යක්ෂයෝ ඔහුට “නැවත ඔබ රජ මාලිගයට ගියහොත් සියලු ලෝකය ඔබ සතු වන්නේ” යැයි ඔහු පෙළඹවූහ. නමුත් මෙතුමෝ මුළු ලෝකයම තමාට අවශ්‍ය නැතැයි යක්ෂයින්ට කීවේය. ඔහු හිස මුඩුගා අතේ පාත්‍රය ද රැගෙන දකුණු දෙසට ගියේය.

කුමරා පළමුව “භාගව” තවුසා හමු වී ඔහුගේ භාවනා ක්‍රම හොඳින් ඉගෙන ගත්තේය. ඉන්පසු ඔහු ආලාර කාලාම හා උදුක රාමපුත්ත තවුසන් වෙත ගියේ බුද්ධත්වය ලබා ගැනීමේ ඔවුන්ගේ ක්‍රමයන් හැදෑරීමටයි. නමුත් ටික කලක් ඒවා ප්‍රගුණ කිරීමෙන් පසු ඒ තුළින් බුද්ධත්වය ලබා ගැනීමට බැරි බව ඔහුට වැටහුණි. පසුව මගධ දේශයට ගොස් ගයා හි තේරංජනා නදී තෙර ඇති උරුවිල්ලා නම් වන පෙදෙසක භාවනා කිරීමට ගියේය.

5. ඔහුගේ භාවනා ක්‍රම විශ්වාස කිරීමට බැරි තරම් දුෂ්කර විය. තමා මැනවින් දමනය කරන්නේ “මෙලොව කිසිම තාපසයෙකු අතීතයේ දී මා මෙන් දැඩිව භාවනා කළේ නැත. වර්තමානයේදී ද නොකරයි. අනාගතයේදී ද නොකරන්නේ යැයි යන සිතුවිල්ලෙන් ඔහු විරිය කළේය.

කුමරා තවම බුදුබව ලබා නොගත්තේය. වනාන්තරයේ සය අවුරුදු දුෂ්කර ක්‍රියා කළ හෙතෙම අවසානයේ දී එය අත්හැර දමා අසල්වැසි ග්‍රාමයේ සුජතා මෙහෙසිය පිළිගැන්වූ කිරිබඳුන පානය කොට ස්නානය කිරීම පිණිස ගංගාව දෙසට පා තැබුවේය.

කුමරා සමඟ සාවුරුද්දක් තුළ වාසය කළ යහළුවෝ 05 දෙනා කුමරා කන්‍යාවකගේ අතින් කිරි ලැබ පානය කිරීම ගැන කළකිරී ඔහු අතහැර ගියහ.

කුමරා හුදකලාවම වාසය කළේය. හේ තවම දුර්වලය. නමුත් ජීවිතය පරදුවට තබා ධේර්යයෙන් යුතුව භාවනා කරන්නේ තමාටම මෙලෙස කීවේය. “මගේ ශරීරයේ ලේ සිඳේවා. මස් දියවේවා. ඇට ගැලවේවා. නමුත් මම මෙතැනින් බුදුබව අත්පත් වනතුරු නොනැගිටින්නෙමි.”

එය ඉතා බලවත් සටනක් විය. කළයුතු දෙයක් නොදැන අදහස් රැසක පැටලී තමා වටා කළු වලාවලින් ගැවසී ඇති බැව් තමාටම දැනුණේය. ඉතා ප්‍රවේශමෙන් හා ඉවසීමෙන් යුතුව එකිනෙක පරීක්ෂා කරන්නේ එකිනෙක ප්‍රතිකේෂ්ප කළේය. ඇත්ත වශයෙන්ම දරුණු සටනකි එය. සිය සිරුරේ රුධිර ධාවනය මඳවිය. මස්පිඬු පෙරළිණි. ඇට පිපිරිණි.

එහෙත් ඉරිමා උදැසන දිනකර නැගෙනහිර අහසේ බබලවමින් නැඟ එද්දී මෙතෙක් දැරූ ප්‍රයත්නයන් අවසන් කරමින් කුමරාගේ සිත පැහැදිලිව අවසානයේදී බුදුබව ලබාගැනීමේ මාවතට පා තැබුවේය. දෙසැම්බර් මස 08 දින උන්වහන්සේ වයසින් තිස්පස් වියට පා තබන්නේ බුදුබව ලබා ගත් සේක.

6. මෙතැන් පටන් කුමරා නොයෙක් නමින් හැඳින්විනි. “බුදුන්වහන්සේ, සමාසක් සම්බුද්ධ, තථාගත හා සමහරු ශාකාචංශික ශ්‍රේෂ්ඨ උතුමාණන් වූ ශාකාමුනින්ද්‍රයන් වහන්සේ ලෙස ද, මුළුලොව ගරු කළ තැනැත්තා (ලොකගුරු) යන නමින් ද හැඳින්වූහ.

පළමුව එතුමාණන් බරණැස මීගදාවට වැඩියේ හය අවුරුද්දකට පෙර තමා සමඟ සිටි පස්වග මහණුන් බැහැ දැකීම පිණිසය. උන් වහන්සේගේ පැමිණීම දුටු ඔවුහු පෙරගමන් පැමිණීම ප්‍රතිකේෂ්ප කළහ. පසුව දහම් අසා තථාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රථම ශ්‍රාවකයෝ වූහ. ඉන්පසුව උන් වහන්සේ රජගහ නුවර පිහිටි රජවාසලට වැඩියේ

තමා සමග මිත්‍රකම් පැවැත්වූ බිම්බිසාර රජු බැහැදැකීම පිණිසය. එතැන් පටන් ගමන් ගමට පිඬු සිඟා වඩිමින් තමා සොයා ගත් මාර්ගය උගන්වමින් සැරි සැරෑහ. ජනයා සාගතේ සිටින්නෙකුට ආහාර හා වතුර ලබා දෙන්නකු වෙත එන අයුරින් උන්වහන්සේ වෙත පැමිණියහ. අග්‍රශ්‍රාවකයන් දෙදෙනා වූ සාරිපුත්‍ර හා මොග්ගල්ලාන දෙදාහක් ශ්‍රාවකයන් සමග උන්වහන්සේ වෙත පැමිණියහ.

පළමුව බුදුන්වහන්සේ තම පියතුමා වූ සුද්ධෝදන රජතුමා බැහැදැකීමට ගිය සේක. උන්වහන්සේ සිය එකම පුත්‍රයාගේ ඒකමතික තීරණය උඩ රජවාසල බැහැර යාම ගැන කළකිරි පසුතැවිලි වන්නේ පසුව බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෙක් වූයේය. බුදුන්වහන්සේගේ සුළුමව් මහා ප්‍රජාපතී දේවී හා බිරිඳ යසෝධරා දේවී ඇතුළු සියලු ශාකාචංශිකයෝ බුදුන්වහන්සේගේ අනුගාමිකයෝ වූහ. අනිකුත් විශාල ජන සමූහයක් උන් වහන්සේගේ විශ්වාසදායී අනුගාමිකයෝ වූහ.

7. හතළිස් පස් අවුරුද්දක් තුළ බුදුන්වහන්සේ ධර්මය දේශනා කරමින් තමා අනුගමනය කරන ලෙස ජනයාට අවවාද අනුශාසනා කළ සේක. එහෙත් උන්වහන්සේ අසුවැනි විශේ දී විසාලා නගරයේදී සහ රජගහපුර සිට ශ්‍රාවස්තිපුරයට වඩින අතරතුර දී රෝගී වූහ. තුන් මසකට පසු එතුමාණෝ පිරිනිවන්පාන බව ප්‍රකාශ කළ සේක. උන්වහන්සේ පාවා නගරයට වැඩම කොට එහිදී චූන්දකර්මාර විසින්

පිළිගැන්වූ ආහාරයෙන් දරුණු ලෙස රෝගාකූර වූ සේක. දැඩි වේදනාවෙන් හා දුර්වලකමින් පෙලෙමින් කුසිනාරාව අසල පිහිටි වනාන්තරයට පැමිණි සේක. එතුමාණෝ මේ අයුරින් උන්වහන්සේ ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ආචාර්යවරයා වශයෙන් සිය කටයුතු නිමකොට විශාල සල්ගස් දෙකක් අතර සැතපී පිරිනිවන් පා වදාළ සේක. අවසාන මොහොත වනතෙක්ම උන්වහන්සේ ශ්‍රාවකයන්ට කරුණාවෙන් දහම් දෙසූහ.

8. බුදුන්වහන්සේගේ සම්පතම ශ්‍රාවක ආනන්ද තෙරුන්වහන්සේගේ මගපෙන්වීම ඇතිව උන්වහන්සේගේ ශ්‍රී දේහය පිළිබඳ අවසාන ගරු බුහුමන් කුසිනාරා නගරයේදී යහළු මිත්‍රාදීන්ගේ උපකාර ඇතිව පවත්වන ලදී.

අසල්වැසි සත් රජවරුන් හා අජාසත් රජුගේ ද බලවත් ඉල්ලීම වූයේ බුදුන්වහන්සේගේ හෂ්මාවශේෂ ඔවුන් අතරත බෙදා දෙන ලෙසටයි. මුලින්ම මෙයට කුසිනාරා නගරවැසියෝ විරුද්ධ වූහ. මතභේද සටනක් දක්වා වර්ධනය විය. නමුත් ඥානවත්ත ද්‍රෝණ නම් බමුණාගේ අවවාද අනුශාසනා උඩ බුදුන්වහන්සේගේ හෂ්මාවශේෂ විශාල රටවල් 08 ක් අතර බෙදා දෙන ලදී. ආදාහන සොහොන් විතකයේ අළු හා උන්වහන්සේගේ ධාතූන් බෙදූ මැටි භාජනය තවත් රජවරු දෙදෙනෙකුට ගෞරව කිරීම සඳහා දෙන ලදී. මේ අයුරින් උන්වහන්සේගේ ධාතූන් සහ අළු තැන්පත් කොට විශාල වේනිය දහයක් බුදුන්වහන්සේ සිහිපත් කොට තනවන ලදී.

II

බුදුන්වහන්සේගේ අවසාන දහම් දෙසුම

1. කුසිනාරාවේ සල්ලැක් සෙවනේ උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන්ට අවසාන දේශනය පවත්වමින්, “ඔබටම පහතක් වන්න. තමාම පිහිට කරගන්න අනුන්ගෙන් පිහිට නොපතන්න. මගේ දේශනා ඔබගේ ආලෝකය කරගන්න. ඒ දහම අනුගමනය කරන්න. අන් දහමක් අනුගමනය නොකරන්න.

“තම ශරීරය ගැන සිතන්න. එහි අපිරිසිදු බව ගැන මෙනෙහි කරන්න. එහි වේදනාව හා සතුට යන දෙකම දුකට හේතු වේ. ඒ නිසා එහි ආශාවන්හි ඔබ යෙදෙන්නේ කෙසේ ද? ඔබේ ආත්මය ගැන සිතන්න. එහි අනිත්‍යභාවය ගැන සිතන්න. ඒ පිළිබඳ වැරදි හැඟීම්වලට මුලා වී ආඩම්බරකම සහ ආත්මාර්ථය අනිවාර්ය දුකින් කෙලවර වන බව දැන ඒවා අගය කරන්නේ කෙසේ ද? සියලු දේ ගැන සිතා බලන්න. ඒවා අතරක නොවෙනස් වන “ආත්මයක්” ඔබට සොයාගත හැකි ද? කවදා හෝ කොටස්වලට බිඳී නොයන්නේ ද? විසිරී නොයන්නේ ද? දුකෙහි පොදු බව ගැන විකෘෂ්ට නොවන්න. මගේ පරිනිර්වාණයෙන් පසුවත් මගේ ඉගැන්වීම් අනුගමනය කරන්න. ඔබ දුකින් මිදෙවි. මෙය අනුගමනය කරන්න. සත්‍යයෙන්ම ඔබලා මගේ අනුගාමිකයෝ වන්නේය. මා අනුගමනය කරන්න. සත්‍යයෙන්ම අනුගාමිකයෝ වන්නෝය.”

2. “මාගේ ශ්‍රාවකයින්, මා ඔබට දෙසූ දහම කිසිදා අමතක නොකරන්න. අත් නොහරින්න. ඒ දහම නිතැතින්ම අගනා වස්තුවක් ලෙස සලකන්න. එය සිතීම සඳහාය. පුරුදු පුහුණු කිරීම සඳහාය. ඔබ මේ දහම අනුගමනය කරන්නේ නම් ඔබ සැමවිට මානසික ප්‍රබෝධය ලබා ගන්නේය.

“දහමේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ඔබේ සිත දමනය කිරීමයි. ලෝභයෙන් ඉවත්ව ඔබගේ සිත තබාගන්න. එවිට ඔබේ හැසිරීම නිවැරදි වනු ඇත. ඔබේ මනස පිරිසිදු වනු ඇත. ඔබේ වචන විශ්වාසදායී වනු ඇත. අනිත්‍යතාව මෙනෙහි කරන විට ඔබ ලෝභයට සහ ද්වේෂයට විරුද්ධ වීමේ හැකියාව ලබනු ඇත. එමෙන්ම සියලු පවු වළක්වා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

“ඔබගේ සිත තෘෂ්ණාවෙන් පිරී ඇත්නම් ඒ සිත තෘෂ්ණාවෙන් වෙලී ඇත්නම් තම සිතෙහි පෙළඹවීම දමනය කළ යුතු වේ. “ඔබේ සිතේ පාලකයා ඔබම වන්න. සිත ඔබ බුදුවරයෙකු කරන්නේය. එසේ නොවේ නම් මාගයකු කරන්නේය. වරදින් නොමඟ යන්නා රුදුරු බවට පත් වේ. එසේ නොවන්නා ශාන්තුවරයෙක් වන්නේය. ඒ නිසා ඔබේ සිත දමනය කරන්න. සත්‍ය මාර්ගයෙන් ඉවතට යන්න ඉඩ නොහරින්න.”

3. “ඔබ එකිනෙකාට ගරු කළ යුතුයි. මගේ දහම අනුගමනය කරන්න, මතභේදවලින් වළකින්න. ඔබ වතුර හා තෙල් මෙන්

එකිනෙකා තෙරපා හැරිය යුතු නොවේ. කිරි හා වතුර මිශ්‍ර වන්නාසේ එකට බැඳී සිටිය යුතුය. එක්ව හදාරන්න. එක්ව ධාරණය කරන්න. මගේ දහම එක්ව අනුගමනය කරන්න. ඔබගේ සිත හා කාලය අලස කමින් සහ දබර කිරීමෙන් අපතේ නොයවන්න. නිසි කලට පිපෙන බුද්ධත්වයේ මල්වලින් සතුටු වන්න. නිවැරදි මාර්ගයේ ගමන් කොට එහි ඵල ප්‍රයෝජන ලබාගන්න. ඔබට මා දෙසූ දහම එම මාර්ගය මා විසින්ම අනුගමනය කොට දෙන ලද්දකි. ඔබ මේ දහම අනුගමනය කළ යුතු වේ. සැමවිටම එහි හරයට අනුගත වන්න. ඔබ එය නොසලකා හැරියහොත් එයින් අදහස් වන්නේ ඔබ කිසිදා මා හමු නොවුණ බවයි. එනම් ඔබ මා සමග ඇත්තෙන්ම සිටියත් ඔබ මගෙන් බොහෝ ඇත් වන්නේය. නමුත් ඔබ මාගේ දහම අනුගමනය කරන්නේ නම් ඔබ ඇතිත් සිටියත් මා ඔබ අසලම වන්නේය.”

4. “මගේ ශ්‍රාවකයනි, මගේ අවසානය ළඟ ළඟම එන්නේය. අපේ වෙන්වීම නුදුරින් එළඹේ. නමුත් දුක් වන්න එපා. ලොව සියල්ල අනිත්‍යයයි. මරණයෙන් කිසිවෙකුට මිදිය නොහැකිය. මේ ශරීරයේ බිඳෙන බව මගේ මරණයෙන්ම පෙන්නුම් කෙරේ. මගේ ශරීරය දිරූ කරත්තයක් මෙන් බිඳී යනු ඇත.

“නිශ්ප්‍රයෝජන ලෙස පසුතැවිලි වෙන්න එපා. එහෙත් මෙලොව ස්ථිර කිසිම දෙයක් නොමැති බැව් සිතා ගන්න. මනුෂ්‍ය ජීවිතය අස්ථිර එකක් බව ද මෙනෙහි කරන්න. වෙනස්වන සුළු දේ, වෙනස් නොවන බැව් සිතා වැඩ කටයුතු නොකරන්න.

“භෞතික ආශාවන් නමැති රකුසා නිරන්තරයෙන් සිත රැවටීමට මාන බලමින් සිටී. ඔබගේ නිදන කාමරයේ පොළඟෙකු වසන්නේ නම් සැනසිලි සිතින් නිදා ගැනීමට උග්‍ර පළමුව ඵලවා දමා නිදාගත යුතු යි. සර්පයා ඵලවා දමන්නා සේ ලොව ආශාවන් ප්‍රහීන කළ යුතු වේ. තම සිත හොඳින් ආරක්‍ෂා කරගත යුතු වේ.”

5. “මගේ ශ්‍රාවකයිනි, මගේ අවසාන මොහොත පැමිණ ඇත. නමුත් මරණය මේ කයේ අවසානය පමණක්ම බව අමතක නොකරන්න. කය දෙමව්පියන්ගේ බලපෑමෙන් මෙසේ උපත ලැබ ආහාරවලින් පරිපෝෂණය විය. එය රෝගී වේ. මරණයට ගොදුරු වේ. නමුත් සත්‍ය බුදුන්වහන්සේ ශරීරය නොවේ. බුදුබව ලත් තැනැත්තෝය. මනුෂ්‍ය ශරීරය මරණයට පත්විය යුතු වේ. නමුත් නිවන් අත්පත් කරගත් තැනැත්තා ධර්ම සත්‍යය තුළ සහ ධර්මය අනුගමනය කිරීම තුළ සදා අමරණීය වේ. මගේ කය පමණක් දකින්නා සත්‍ය වශයෙන් මා නොදකියි. මගේ දහම පිළිගන්න තැනැත්තා පමණක් මා දකී.

“මගේ මරණයෙන් පසු දහම ඔබගේ ගුරුවරයා වේ. දහම අනුගමනය කොට මගේ සත්‍ය අනුගාමිකයකු වන්න.

පසුගිය හතළිස් පස් වසර තුළ මා මගේ දහමෙන් කිසිවක් නොදී ඇරියේ නැත. එහි රහසක් නොමැත. ගුප්ත අදහසක් නොමැත. සියල්ල ඵලිදරව් කර ඇත. සක්සුදක් සේ පැහැදිලි වේ. මගේ ශ්‍රාවකයිනි, මෙය අවසානය වේ. තව මොහොතකින් මම පරිනිර්වානයට පත් වෙමි. මේ මගේ උපදේශය වේ.”

දෙවන පරිච්ඡේදය

සදාකනික හා ප්‍රභාමත් බුදුන්වහන්සේ

I

උන්වහන්සේගේ කරුණාව හා ප්‍රතිඥා

1. ශාස්තෘවරයාණන්ගේ සාරය වනාහි කරුණාව සහ මෛත්‍රියයි. මහා මෛත්‍රිය යනු නන් අයුරින් සියලු මිනිසුන් මුදා ගැනීමේ උනන්දුවයි. මහා කරුණාව යනු රෝගී වූවන් සමග රෝගී වීමටත් දුකට පත්වූවන් සමග දුක් වීමටත් පොළඹවන උනන්දුවයි.

“ඔබගේ දුක මගේ දුක වේ. ඔබගේ සතුට මගේ සතුට වේ” යි බුදුන්වහන්සේ වදාළ සේක. යම්සේ මවක් සිය දරුවන්ට ආදරය කරන්නේ ද එසේම උන්වහන්සේ මොහොතකටවත් එම ගුණය අමතක නොකරති. එය බුදුබවේ ස්වභාවයයි.

බුදුන්වහන්සේ අසරණයන්ට සරණ වූයේ මිනිසාගේ අවශ්‍යතාව උඩ නානා ප්‍රකාරයෙනි. මිනිසාගේ විශ්වාසය මෙම කරුණා ගුණයේ ප්‍රතික්‍රියාවයි. එය නිවන් අත්පත් කර ගැනීමට ද ආධාර වේ. යම්සේ මවක් සිය දරුවන් තමාට ආදරය දක්වන විට තමා ලත් මාතෘභාවය හැඟී යන්නාක් මෙන් දරුවා මව් තුරුලේ තම ආරක්‍ෂාව හා සහනය ලබන්නා සේ හේ නිවන් අත්පත් කර ගනී.

තවම මිනිසා බුදුන්වහන්සේගේ ගුණය ගැන හැඟීමක් නොමැතිව අවිද්‍යාව හා ආශාවන් නිසා මෙලොව දුක් විඳී. ලෝකික ආශාවන් තුළින් කරන ලද ක්‍රියාවන් නිසා ඔවුහු දුක් විඳිති. ඔවුන්ගේ වැරදි ක්‍රියාවල දැඩි බර උසුලමින් මෝහාන්ධකාරය තුළ ඔවුහු ඔබමොබ ඇවිදිති.

2. බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව මෙලොවට පමණක් බැව් නොසිතුව මැනව. එහි කාලසීමාවක් නොමැත. අවිද්‍යාව නිසා මිනිසාගේ සිත අයාලේ යෑමට පටන් ගත් දා සිට එනම් අනාදීමත් කාලයක සිට සදාකතික බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව ක්‍රියාත්මක වේ.

බුදුන්වහන්සේ නිතර මිනිසා ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ ඉතා කරුණා ලීලාවෙන් හා ඉතාමත්ම ඥානවන්ත වූ විමුක්ති මාර්ගයන් ඔවුන්ට ලබාදීමෙනි.

ශාක්‍යමුනිවරයාණෝ රාජ කුමාරයෙකු වශයෙන් ශාක්‍යවංශයෙහි උපත ලැබ රජ සැප අත්හැර නිසල ශාන්ත භාවනායෝගී දහම පිළිපදිමින් තාපස ජීවිතයක් ගත කළ සේක. බුදුබව අත්පත් කරගත් සේක. උන්වහන්සේ මිනිසුන්ට දහම් දෙසූ සේක. අවසානයේ උන්වහන්සේ පිරිනිවන් පෑහ.

මනුෂ්‍යයාගේ අවිද්‍යාව අප්‍රමාණ සේම බුදුන්වහන්සේගේ චර්යාව ද සදාකාලිකය. අවිද්‍යාව අප්‍රමාණ සේම බුදුරදුන්ගේ කරුණාව ද අසීමිතය.

බුදුන්වහන්සේ ලෝකික ජීවිතයෙන් ඉවත් වීමට තීරණය කළ අවස්ථාවේදී මහා අධිෂ්ඨාන හතරක් තබාගත් සේක. එනම්

1. සියළුම සත්වයා ගලවා ගැනීම.
2. ලොව ඇති සියළුම ආශාවන් ප්‍රභාණය කිරීම
3. නිවන් අත්පත් කර ගැනීමට සියලු දහම් හැදෑරීම සහ
4. සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වීම

කරුණාව සහ මෛත්‍රිය පෙන්නුම් කෙරෙන මෙම අධිෂ්ඨානයන් බුද්ධත්වයේ මූලික ස්වභාවය වේ.

3. බුදුන්වහන්සේ පළමුව තමන්ම සතුන් මැරීමේ පවින් වැළකුණ සේක. උන්වහන්සේ සියළුම මිනිසුන් දිගුකල් ජීවත්වීමේ ආශීර්වාදය දැනගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

බුදුන්වහන්සේ තමාම සොරකම් කිරීමේ පාපකර්මයෙන් වැළකුණ සේක. සියල්ලන්ම ඔවුන්ට අවශ්‍ය සියළු දේ ලබනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

බුදුන්වහන්සේ කාමයේ වරදවා හැසිරීමෙන් වැළකී සිටි සේක. සියලු සත්වයන් සුවර්තයේ අනුගාමිකයන් විය යුතු බව හා කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් ලබන පාප කර්මයන්ගෙන් වැළකීම බලාපොරොත්තු වූහ.

බුදුන්වහන්සේ සිය පරමාර්ථයන් ලබාගැනීම සඳහා සියලු වංචනික ක්‍රියාවන්ගෙන් මිදී සිටීමට තමාම හුරුපුරුදු වූ සේක. උන්වහන්සේ සියලු සත්වයා සත්‍යවාදී වීම තුළින් ඇතිවන මානසික සංසුන් බව තේරුම් ගනිතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

උන්වහන්සේ දෙපිට කථා ආදී කීමෙන් වැළකී සිටියහ. සියල්ලෝම ද එලෙස සමගියේ සතුට දැනගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

අනුන්ට බැණ වැදීමෙන් උන්වහන්සේ වැළකී සිටියහ. එලෙස උන්වහන්සේ සියල්ලන්ටම සංසුන් සිතින් සාමයෙන් අන්‍යයන් සමග ජීවත් වේ යැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

සම්ඵප්‍රලාපවලින් උන්වහන්සේ වැළකී සිටියහ. එසේම උන්වහන්සේ සියල්ලෝම සානුකම්පික වැටහීමෙහි වැදගත්කම අවබෝධ කර ගනිතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

බුදුන්වහන්සේ සිය අරමුණ කෙරෙහි යොමු වෙමින් තමාම ලෝභය ප්‍රහීන කිරීමට පුරුදු පුහුණු වූ සේක. මේ දැනුම් ක්‍රියාව තුළින් උන්වහන්සේ සියල්ලෝම මේ නිදහසත් සමග යන සාමකාමී බව තේරුම් ගනිතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

උන්වහන්සේ ක්‍රෝධය ප්‍රහීනය කිරීමට තමාම පුරුදු පුහුණු වූහ. සියල්ලන්ම එකිනෙකා ආදරයෙන් බැඳී සිටිනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වූහ.

උන්වහන්සේ අවිද්‍යාව ප්‍රහීනය කිරීමට පුරුදු පුහුණු වූ සේක. එසේම සියලුදෙනාම හේතුඵල න්‍යාය තේරුම් ගනිතැයි ද එය නොසලකා නොහරිතැයි ද බලාපොරොත්තු වූහ.

මේ අයුරින් බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව සියලුම දෙනා වෙත පවතී. උන්වහන්සේ නිරන්තරයෙන්ම ඇපකැප වූයේ ඔවුන්ගේ ජීවිත සඳහාය. දෙමව්පියන් දරුවන්ට ආදරය කරන්නාක් මෙන් එතුමාණෝ සියලු සත්වයාට අපරිමිත ආදරය දක්වති. මේ සංසාර සාගරයෙන් හා මරණයෙන් එතෙර වනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වෙති.

II

බුදුන්වහන්සේගේ පිළිසරණ හා අපගේ විමුක්තිය

1. බුදුන්වහන්සේ බුද්ධත්වයේ ඇත ඉවුරේ සිට බුදුන්වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද වචන තවමත් අවිද්‍යා ලෝකයේ ගැලී සිටින මිනිසුන් වෙත ළඟාවීම අතිශය දුෂ්කරය. ඒ නිසා බුදුන්වහන්සේ තමන් වහන්සේම මේ ලෝකයට නැවත වැඩ උන්වහන්සේගේ විමුක්ති මාර්ගයන් යොදා ගනිති.

“දැන් ඔබට මම උපමා කථාවක් කියමි” බුදුන්වහන්සේ කී සේක. එක් කලෙක පොහොසත් මිනිහෙක් වාසය කළේය. ඔහුගේ ගෙය ගිනි ගත්තේය. ඒ අවස්ථාවේදී හේ ගෙදරින් බැහැර සිටි අතර ඔහු ආපසු ගෙදර ආ විට ඔහුගේ ළමයි සෙල්ලම් කරමින් සිටි අතර, ගේ ගිනි ගනිමින් ඇති බැව් නොදැන ඒ තුළම සිටියහ. “දරුවනේ, එළියට බහින්න. ගෙදරින් දොටට බසින්න. ඉක්මන් කරන්නැයි” පියා කෑ ගැසූ නමුත් ළමයි පියාගේ වචනය කණකටවත් නොගත්තේය. ඉක්මන් වූ පියා නැවත බෙරිහන් දුන්නේය. “ළමයිනි, මෙහි ලස්සන සෙල්ලම් බඩු ටිකක් ඇත. ගෙදරින් එළියට බැස ඒවා ගන්න.” ඔහුගේ කෑ ගැසීම ඇසූ ළමයි මෙවර ඇවිලෙන ගෙදරින් දොටට බැස්සේය.

මේ ලෝකය ගිනිගත් ගෙදරක් වැන්න. මිනිස්සු ගෙය ගින්නෙන් දැවෙන බැව් නොදැන ගින්නෙන් දැවී මරණයට පත්වීමේ අවදානමේ

සිටිති. ඒ නිසා බුදුන්වහන්සේ කරුණාවෙන් ඔවුන් ගලවා ගැනීමට පරෙස්සමින් ක්‍රියා කරති.

2. “තවත් උපමා කථාවක් මම දැන් කියන්නෙමි”යි බුදුන්වහන්සේ පැවසූ සේක. එක් කලෙක ඉතා ධනවත් සිටුවරයකුගේ එකම පුත් ගෙදරින් බැහැර ගොස් අන්ත දිළිඳු බවට පත් වූයේය. පුත්‍රයා සෙවීම සඳහා පියා ගෙදරින් ඉතා ඇත ප්‍රදේශයකට යන්නේ මං මුලා වූයේය. කළහැකි සෑම දෙයක්ම සිය පුතා සෙවීම සඳහා කළ නමුත් නිශ්චල විය. බොහෝ කලකට පසු ඒ පුතා පියාගෙන් වෙන්වීමෙන් බලවත් දුකට පත්ව පියා පදිංචි වී සිටි ප්‍රදේශය අසල සැරිසැරුවේය. පියා සිය පුතා ඝණයකින් හැඳින මේ සැරිසරණ තැනැත්තා කැඳවාගෙන එන ලෙස සේවකයන් පිටත් කර යැවීය. එහෙත් එම නිවසේ විශාලත්වය ඔහු මැඩගෙන සිටියේය. ඔහු එම සේවකයෝ තමන් රවටතියි සිතා බියට පත්ව ඔවුන් සමඟ නොගියේය. ඒ තමාගේම පියා බව ද හේ හැඳින නොගත්තේය. පියා නැවත සේවකයන් ලවා ඔහුට මුදල් දී සිය පොහොසත් ගෙදර සේවකයෙකු ලෙස වැඩකරන ලෙසට කටයුතු කළේය. පුතා ඔහුගේ දෙවැනි ඉල්ලීම පිළිගෙන සේවකයෙකු ලෙස පියාගේ ගෙදර වැඩට පැමිණියේය. පියා ටිකෙන් ටික තම වස්තුව සිය පුත්‍රයාට හිමිවන අයුරින් කටයුතු කළ නමුත් පුතා තවමත් තමාගේම පියා හඳුනා නොගත්තේය. පියා පුතාගේ අවංකභාවය ගැන උදම්වූයේය. එසේ කල්යාමෙන් ඔහුගේ ජීවිතයේ අවසානය ළඟාවන විට පියා සිය ඥාතීන් හා යහළු මිත්‍රාදීන් කැඳවා “මිත්‍රයිනි, මේ මගේ එකම පුතා, මම බොහෝ කාලයක් සෙවූ පුත්‍රයා, මෙතැන් පටන් මගේ සියළු ධනය හා වස්තුව ඔහු සතු වන්නේ” යැයි

කීවේය. පුත්‍රයා සිය පියාගේ අනාවරණය ගැන පුදුමයට පත් වී “මට පියා හමු වුණා පමණක් නොව මේ ධනය හා වස්තුවට ද හිමිකරුවා මෙකැන් පටන් මම වෙමි” යි කීවේය.

මේ කථාවේ එන ධනවත් තැනැත්තාට බුදුන්වහන්සේ සමානය. සැරිසරන පුතා ලොව සියළුම මිනිසුන්ට සමාන වේ. බුදුන්වහන්සේගේ අභිංසක කරුණාව ලොව සියළු සත්ත්වයා කෙරෙහි පැතිරී ඇත. එය පියෙකු සිය එකම පුතු වෙත දක්වන ආදරය මෙනි. එම ආදරය තුළ උන්වහන්සේ ඔවුන්ට නිවන් අවබෝධය සඳහා අවශ්‍ය ගමන්මග ඉගැන්වීමට හොඳම මාර්ගයක් දැන සිටියහ.

3. සියලු වෘක්ෂලතාදියට වැසි දිය වැටෙන්නා සේ බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව සියල්ලනට ම එකාකාර වේ. එකම වැස්සෙන් විවිධාකාර පැළැටින් ජලය උරා ගන්නා සේ විවිධත්වයෙන් යුතු මිනිස්සු උන්වහන්සේගේ දහමින් විවිධාකාරයෙන් ආශීර්වාද ලබති.

4. දෙමව්පියෝ සිය සියළු දරුවන්ට ආදරය කරති. නමුත් ඔවුන්ගේ සියුම් ආදරය හා ඇල්ම ඇත්තේ අසනීප දරුවා කෙරෙහිය. බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව සියල්ලනටම ඒකාකාරය. නමුත් එය විශේෂ සැලකිල්ලකින් යුතුව සිය අවිද්‍යාව නිසා දුෂ්ට බවේ වැඩි බරක් උසුලමින් දුක් විඳින අය වෙත පතුරුවති.

ඉර නැගෙනහිරින් පායා කිසිම දිශාවක් පිළිබඳ විශේෂත්වයෙන් තොරව ලොව අන්ධකාරය දුරලත්තේය. මෙලෙස බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව සියලු මිනිසුන් වෙත පවතී. එය ඔවුන් හරි දේ කිරීමට උනන්දු කරවන අතරක අකුසලයට විරුද්ධව ඔවුන් මෙහෙයවයි. මේ අයුරින් උන්වහන්සේ මෝහාන්ධකාරය දුරලා මිනිසුන් බුද්ධත්වයට පමුණුවති.

බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාව තුළ උන්වහන්සේ පියෙකි. මෙම ක්‍රියා තුළ උන්වහන්සේ මවකි. ලොව පවතින රාගය නිසා මූලාවේ ගැලී සිටින ජනයා අධික උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කරති. බුදුන්වහන්සේ ද උද්යෝගිමත් වන සේක. නමුත් ඒ සියලු සතුන් වෙත පතළ කරුණාවෙනි. මිනිසා බුදුන්වහන්සේගේ කරුණාවෙන් තොරව අසරණ බවට පත් වේ. එබැවින් උන්වහන්සේගේ දරුවන් මෙන් උන්වහන්සේගේ විමුක්ති මාර්ගය ලබාගත යුතුය.

III

සදාකනික බුදුන්වහන්සේ

1. බුදුන්වහන්සේ රාජ කුමාරයකුව උපත ලැබ භාවනායෝගීව බුද්ධත්වය ලබාගත් බව සාමාන්‍ය ජනයාගේ විශ්වාසයයි. එහෙත් ආරම්භයක් හා අවසානයක් නැති ලෝකය තුළ බුදුන්වහන්සේ සැමදා වැඩසිටින සේක.

සදාතනික බුදුන්වහන්සේ වශයෙන් උන්වහන්සේ සියලු මිනිසුන් දනිති. එමෙන්ම සියලු විමුක්ති මාර්ගයන් යොදාගනිති. බුදුන්වහන්සේ දෙසූ සදාතනික දහමේ වැරැද්දක් නැත. එයට හේතුව ලොව සියල්ලෙහි යථා ස්වභාවය උන්වහන්සේ දන්නා නිසාය. සියලු මිනිසුන්ට උන්වහන්සේ එය උගන්වති.

සත්‍ය වශයෙන් ලොව ඒ අයුරින්ම වටහා ගැනීම ඉතාම දුෂ්කර කාර්යකි. හේතුව එය සත්‍ය ලෙස දැක්වෙන මුත් සත්‍ය නොවේ. එමෙන්ම එය අසත්‍ය වශයෙන් පෙනෙන්නේ නමුදු එලෙසම නොවේ. ලොව සත්‍ය අඥාන ජනයාට වටහා ගැනීම ඉතාම දුෂ්කර කරුණකි.

ලෝකය ගැන සත්‍ය වශයෙන් හා පූර්ණ වශයෙන් මනා වැටහීමක් ඇත්තේ බුදුන්වහන්සේට පමණි. එමෙන්ම උන්වහන්සේ එය සත්‍ය හෝ අසත්‍ය යැයි ද හොඳ හෝ නරක යැයි ද කිසිදා නොකියති. උන්වහන්සේ හුදෙක් ලෝකය ඒ ආකාරයෙන්ම පෙන්නුම් කරති.

බුදුන්වහන්සේ දේශනා කළේ මෙයයි. “සියලු මිනිසුන් ඔවුන්ගේ ස්වභාවයන්ට ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවන්ට සහ ඔවුන්ගේ විශ්වාසයන්ට අනුව සත්ගුණයන් වර්ධනය කළ යුතුය.” මෙම ඉගැන්වීම මෙලොව සියලු ඇත-නැත යන ප්‍රකාශයන් ඉක්මවා සිටී.

2. බුදුන්වහන්සේ වචනයෙන් පමණක් නොව උන්වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් ද දහම උගන්වති. උන්වහන්සේගේ ජීවිතය අනන්ත වුවත් තෘෂ්ණාවෙන් ගැලී සිටින ජනතාව පුබුදු කිරීමට උන්වහන්සේ මරණය පිළිබඳ කාරණා යොදාගනිති.

එක් වෛද්‍යවරයෙක් ගෙදරින් බැහැර ගිය කල ඔහුගේ ළමයි අහම්බෙන් විෂ පානය කළෝය. වෛද්‍යවරයා ගෙදරට පැමිණි විට ළමයින්ගේ රෝගීභාවය දැන විෂ නසන ඖෂධයක් පිළියෙල කළේය. විෂ දරුණු ලෙස ශරීර ගත නොවූ සමහර ළමයි බෙහෙත් ගෙන නිරෝගී බවට පත්වූහ. අනික් අය විෂ තදින් බලපෑ නිසා බෙහෙත් පාවිච්චි කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කළහ.

වෛද්‍යවරයා පීතෘ ස්තේහයෙන් උග්‍ර පිළිවෙතකින් ළමයින් සුවකිරීමට සිතා ගත්තේය. ඔහු ළමුන්ට මෙසේ කීවේය. “මට දුර බැහැර ගමනක් යා යුතුව ඇත. මම දැන් මහළු වෙමි. කොයි දිනක හෝ මිය යනු ඇත. මම ඔබ සමඟ වෙමි නම් ඔබලාට සැලකිය හැකිය. එහෙත් මා මිය ගියහොත් ඔබ දිනෙන් දිනම දරුණු රෝගී බවට පත් වනු ඇත. ඔබලා මගේ මරණය දැනගත් දින මම ඔබලාගෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ මේ තියුණු විෂ නැසීමට බෙහෙත් පාවිච්චි කොට නිරෝගී වන ලෙසයි.” ඉන්පසු හේ ඇත දේශයකට ගමන් ගත්තේය. ටික දිනකින් හේ තම මරණය ගැන ළමුන්ට දැනුම් දුන්නේය. පණිවිඩය ලැබ සිය පියාගේ මරණය පිළිබඳ සිතිවිලිවලින් බලවත් සේ කම්පා වී ඔහුගේ පිහිටවීම මතුවට නොලැබෙන බැවි

දැන ගත්හ. ඔහුගේ වෙන්වීමේදී කරන ලද ඉල්ලීම සිහි කළ ළමෝ අසරණ බවින් හා කණගාටුවෙන් යුතු සිතිවිල්ලෙන් බෙහෙත් පාවිච්චි කොට සුව වූහ.

මිනිසුන් පිය වෛද්‍යවරයාගේ ක්‍රියාව හෙළා නොදැකිය යුතුයි. බුදුන්වහන්සේ ඒ පියා වැනිය. ආශාවන්හි ඇලී බැඳී සිටින මිනිසා ගලවා ගැනීමට බුදුන්වහන්සේ ද ජීවිතය හා මරණය යන පරිකල්පිතය යොදා ගනිති.